

Den 3. november 2010
Dokument nr.: 108358/10
Sagsbeh.: LIK/jf

Knebel Menighedsråd
8256@sogn.dk

Knebel Kirke, Syddjurs Provsti – opførelse af sundhedshus

Stiftsøvrigheden har modtaget en henvendelse fra Syddjurs Provstiudvalg om, hvorvidt den ønskede opførelse af et sundhedshus på en grund tæt ved Knebel Kirke vil virke forstyrrende på den fritliggende Knebel Kirke.

Der har været afholdt møde på stedet den 14. oktober 2010 med deltagelse af menighedsråd, provstiudvalg, Borgerforeningen Mols, den kgl. bygningsinspektør samt stiftsøvrigheden. Herefter har den kgl. bygningsinspektør afgivet en udtalelse. Referat samt udtalelse er vedlagt dette brev.

På baggrund af mødet samt udtalelsen kan stiftsøvrigheden ikke anbefale menighedsrådet at sælge grunden til opførelse af det skitserede sundhedshus med plads til et sognehus. Som det fremgår af udtalelsen fra den kgl. bygningsinspektør vil der ikke kunne placeres et 1000 m² stort byggeri på det tænkte areal, uden at det vil betyde et alvorligt indgreb i kirkens omgivelser.

Stiftsøvrigheden vil således anbefale menighedsrådet at arbejde videre med alternative løsninger, såfremt der er behov for at etablere et sognehus i området.

Med venlig hilsen

Lisa Kolding
stiftsfuldmægtig

Kopi sendt til: Syddjurs Provstiudvalg
kgl. bygningsinspektør
Borgerforeningen Mols, joergen@oergaard.dk

Den 15. oktober 2010
Dokument nr.: 101742/10
Sagsbeh.: LIK/bq

Referat fra møde ved Knebel Kirke den 14. oktober 2010

I mødet deltog:

Søren Dam, Knebel-Rolsø Menighedsråd
Birthe Kroer, Knebel-Rolsø Menighedsråd
Kirsten Ørgård Hansen, Knebel-Rolsø Menighedsråd
Stig Tang Petersen, Knebel-Rolsø Menighedsråd
Karen Margrethe Josiasen, Knebel-Rolsø Menighedsråd
Anders Bøgh, Syddjurs Provstiudvalg
Inga Andersen, Syddjurs Provstiudvalg
Sognepræst Frans Rossing Andersson, Knebel-Rolsø Sogne
Hans Emil Mikkelsen, Borgerforeningen Mols
Jørgen Ørgård, Borgerforeningen Mols
Knud Birk, arkitekt
Provst Søren Peter Hansen, Syddjurs Provsti
Kgl. bygningsinspektør Niels Vium
Stiftskontorchef Jette Madsen
Stiftsfuldmægtig Lisa Kolding (ref.)

Mødet blev indledt med, at Jette Madsen bød velkommen til mødet, der er foranlediget af Syddjurs Provstiudvalg, idet de har fremsendt sagen til udtalelse. Niels Vium har ønsket et møde, forinden udtalelse kan afgives.

Deltagerne i mødet besigtigede grunden rundt om kirken.

Niels Vium påpegede, at menighedsrådet med fordel kan fælde de 4 birketræer og eventuelt et enkelt fyrtræ, der står i udsigtslinjen mod kirken og ud over Kalø Vig. Knebel Kirke ligger fantastisk smukt og ved at fjerne de omtalte træer, vil omgivelserne understøtte kirkens unikke placering i landskabet.

Niels Vium påpegede endvidere, at det store rønnetræ på kirkegården tæt ved kirkebygningen burde fjernes. Der er tre problemer ved træets omfang og placering; der er en direkte fare, idet træet kan falde ned i kirken, træet giver skygge på kirkens konstruktion, således den nemt bliver fugtig, samt der kan fremkomme problemer med træets rødder. Ved fældning bør stubben blive stående for at undgå, at kirkebygningen sætter sig efterfølgende.

Mødet blev herefter fortsat i våbenhuset.

Arkitekt Knud Birk fremlagde og gennemgik projektet. Tanken er, at bygningen skal rumme både et sundhedshus og et sognehus, der vil være fysisk adskilt. Sundhedshuset skal rumme bl.a. læger,

tandlæger og psykologer, og menighedsrådet og sundhedshuset skal begge råde over fælleslokaler i byggeriet, der er 1.000 m² stort. Materialevalget vil være gule teglsten og sort paplisterdækning til tag. En mindre del af det foreslåede bebyggede areal ligger indenfor strandbyggelinjen. Regionens miljøkontor vil se positivt på en dispensation fra strandbyggelinjen. Byggeriet er placeret for at bevare udsigten over engen og vandet. Der kan eventuelt tænkes et stisystem til kirken ind i planen.

Menighedsrådet bemærkede, at deres tanke er at arbejde videre med sagen, idet deres del af projektet i form af et særskilt sognehus muligvis aldrig vil blive effektueret. Ifølge drøftelserne på forårets Fremtidsværksted i Syddjurs Provsti vil menighedsrådets behov måske være større end det projekterede sognehus.

Niels Vium indledte med at pointere, at der altid er et hensyn at tage til kirken og kirkegården. Når kirken selv bygger, skal vi opføre os ligeså anstændigt, som vi forlanger af andre, der bygger i nærheden af kirken. Kirkerne i Danmark er værdisymboler på vores kultur, og Knebel Kirke har i særdeleshed en unik placering, der bør bevares.

Når der bygges udenfor kirkegården, er det ikke udelukkende stiftet, der kan afgøre, om et byggeri kan tillades. Det er først og fremmest provstiudvalgets kompetence. Det er oplyst, der er tinglyst en Exner fredning på arealet fra kirken mod vigen, hvilket ikke har indflydelse for det fremlagte projekt.

Niels Vium påpegede, at det i denne sag er usædvanligt, at der ønskes et sognehus i sammenhæng med et sundhedshus. Han vurderede, at det må være vanskeligt rent administrativt i forhold til spørgsmål omkring rengøring, grundskatter, vandafgifter mv. Han rejste desuden spørgsmålet, om det overhovedet er rigtigt at lave en sammenblanding af kirke og sundhed.

Herefter kommenterede han på selve udformningen af byggeriet. Det fremlagte projekt kan ikke anbefales, idet det fremstår for dominerende i forhold til kirken samt området; det er ganske enkelt ikke ordentligt tilpasset. Det er et meget anmassende byggeri i forhold til den store følsomhed, der er i området. Byggeriet fremstår meget institutionspræget. Han nævnte muligheden for at adskille byggeriet i to dele, således det ikke fremstår så sammenbygget. Niels Vium fremlagde herefter muligheden for, at menighedsrådet sælger en del af grunden til Borgerforeningen, der efterfølgende selv bygger et sundhedshus uden yderligere funktioner. Menighedsrådet kan eventuelt selv bygge et sognehus placeret på et stykke af grunden parallelt med vejen. Dette kræver naturligvis, at grunden ikke sælges til andre.

Jette Madsen var enig i, at stiftet ikke umiddelbart har en kompetence i forhold til byggeri udenfor kirkegården. Hun konstaterede, at et menighedsråds opgave er at varetage kirkens interesser. Det er ikke at stille jord til rådighed for andre, men enten bygge selv, såfremt der er behov derfor, eller sælge til markedsprisen, såfremt kirken ikke selv har brug for jorden.

Borgerforeningen bemærkede, at planerne for et kombineret sundhedshus og sognehus er opstået på baggrund af behovet for, at de lokale samfund kan overleve samt for at sikre, at der også i fremtiden findes læger i området. Der er ikke mange andre muligheder for at bygge i Knebel. Samdriftstanken er udbredt og gennemført andre steder med andre aktører med stor succes. Borgerforeningen har henvendt sig til Erhvervsstyrelsen med muligheden for at danne en fond med en bestyrelse, hvor menighedsrådet kunne være repræsenteret. Dette har Erhvervsstyrelsen udtalt sig positivt om. Der har været afholdt flere møder mellem menighedsrådet og Borgerforeningen, og det er ikke et afgø-

rende punkt, at det kombinerede sundhedshus/sognehus skal administreres i samdrift. Projektet har været drøftet gennem 2-3 år.

Jette Madsen bemærkede, at det unikke for både menighedsråd, provstiudvalg og stiftsøvrighed er, at vi er kirke. Der er ingen andre, der har som særlig opgave at passe på kirken i alle henseender. Det er på ingen måde et musealt hensyn, der skal tages men et særligt hensyn, som der skal varetages på bedste vis. Det er således ikke vores opgave at løse andres problemer. Det er på ingen måde en menighedsrådsopgave at sidde i en fondsbestyrelse. De opgaver et menighedsråd påtager sig, skal kunne løses af ethvert efterfølgende menighedsråd.

Provst Søren Peter Hansen fastslog, at det konkrete projekt har været drøftet i provstiudvalget, herunder det realistiske behov for et sognehus i forhold til antal mennesker i området. Provsten erklærede sig enig med Niels Vium i, at funktionerne sundhedshus og sognehus bør adskilles. Det er en mulighed for menighedsrådet at sælge en grund, men dette skal være til markedsprisen; alt andet vil være ulovligt. Provst Søren Peter Hansen påpegede, at det er nødvendigt, at alle interessenter er med i de overvejelser, der skal ligge til grund for, om der overhovedet skal være et sognehus. Det er helt oplagt, at pilen peger på Knebel, men det vil være på noget længere sigt. Hvis der skal placeres et sognehus på området, vil det skulle være med en anden placering i forhold til kirken.

Jette Madsen afsluttede mødet med at sikre, at ingen havde yderligere bemærkninger. Der vil blive udarbejdet et referat fra mødet, og den kgl. bygningsinspektør vil afgive en udtalelse, hvorefter der vil ske en afgørelse i sagen.

Lisa Kolding (referent)
Den 15. oktober 2010

Århus Stiftsøvrighed
Dalgas Avenue 46
8000 Århus C

ARKITEKTFIRMAET
KJÆR & RICHTER A/S
MEJLGÅDE 7
DK-8000 ÅRHUS C
TELEFON +45 86 13 06 33
TELEFAX +45 86 13 05 33

Knebel kirke
Syddjurs Provsti
Århus Stift
Dokument nr. 102391/10

Århus, den 22. oktober 2010

Med anmodning om en udtalelse er fremsendt Århus Stifts referat fra mødet den 14. oktober 2010 ved Knebel kirke angående spørgsmålet om et nyt kombineret sundheds- og sognehus på arealerne nord for Knebel kirke.

Knebel kirke og kirkegård er overordentligt smukt placeret i landskabet ned mod Begstrup vig. I flere omgange har skiftende menighedsråd ved placering og udformning af graverbygning, parkeringsarealer og naturpleje af kirkens arealer sikret, at denne enestående situation er opretholdt og endog forbedret.

På mødet den 14. oktober 2010 blev fremlagt et forslag med ca. 1000 m² bebyggelse og tilhørende parkeringsanlæg placeret på kirkens arealer nord for kirkegården. Der var tale om ca. 750 m² sundhedshus og ca. 250 m² sognegård opført i 2 etapper. Byggeriet tænkes udført i gule sten og ensidige tage med lav hældning udført med tagpap.

Ved en vurdering af den samlede situation på stedet er det min klare opfattelse, at der ikke vil kunne placeres 1000 m² bebyggelse på arealet nord for kirken, uden at det vil betyde et alvorligt indgreb i kirkens omgivelser.

Derimod vil der nok kunne placeres et sognehus på ca. 250-300 m² på arealet, hvis bygningens arkitektur afpasses til de smukke forhold ved Knebel kirke. Det anbefales derfor, at arealet nord for kirken alene reserveres til en eventuel opførelse af et sognehus.

Med venlig hilsen

Niels Vium
Kgl. Bygningsinspektør

KR@K-R.DK
WWW.KJAERRICHTER.DK

CVR NR 25 12 81 41

SYDBANK
REG NR 7110
KONTO 0251041

ARKITERER MAA:
DAN CHRISTENSEN
ARNE EGESKJOLD
PETER SAND
OLE MADSEN
NIELS VIUM
KGL. BYGNINGSINSPEKTØR